

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Pilotoverzicht Stelselvernieuwing Rechtsbijstand

Leeswijzer

Dit document geeft een overzicht van alle lopende en afgeronde pilots onder de vlag van het programma stelselvernieuwing rechtsbijstand. In dit overzicht vindt u informatie over de achtergrond, het doel, de stand van zaken, de looptijd, het aantal deelnemers en de kosten van iedere pilot. De pilots zijn gegroepeerd in drie pijlers: eerste lijn, tweede lijn, en burgergerichte overheid. Bij deze indeling geldt de kanttekening dat dit geen formele afbakening betreft, aangezien veel pilots op meerdere aspecten van de stelselvernieuwing werkzaam zijn. Opmerking verdient verder dat de diversiteit onder de pilots groot is. Waar in bepaalde pilots casussen van rechtszoekenden worden behandeld, zijn andere gericht op kwalitatieve aspecten zoals de ontwikkeling van nieuwe werkwijzen. Daarnaast kennen de pilots vaak een andere looptijd en zijn ze in verschillende stadia van ontwikkeling. Tot slot worden zij niet structureel maar incidenteel bekostigd uit verschillende budgettaire bronnen binnen de begroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Tegen deze achtergrond heeft de in dit overzicht opgenomen informatie een indicatief karakter en leent zij zich niet voor conclusies over bijvoorbeeld (kosten)effectiviteit. Er zal een overkoepelende evaluatie van alle pilots plaatsvinden. Deze zal naar verwachting in de eerste helft van 2023 beschikbaar zijn.

Pilots eerste lijn

Pilot Rotterdam-Zuid	4
Huizen van het Recht	6
Samenwerken in de eerste lijn	8
Pakketafhankelijke eigen bijdrage	10
Online keuzehulp bij scheiden	11
Regie op geschiloplossing in het huurdomein	12
Dynamisch zaakstelsel	13
Samen Recht Vinden	14
SJD in lokale context	16
Buurtbemiddeling Extra	17
Digitaal kennissysteem eerste lijn hulpverleners	18
Divosa / Gemeente Almere	19
Divosa / Gemeente Den Bosch	21
Divosa / Gemeente Hollands Kroon	23
Divosa / Gemeente Tilburg	25
Divosa / Gemeente Deurne	27
Divosa / Gemeente Nijmegen	28
Divosa / Gemeente Oude IJsselstreek	30
Divosa / Gemeente Utrecht	32
Divosa / Gemeente Wijk bij Duurstede	33

Pilots tweede lijn

Wijkrechtbank Eindhoven	35
Rechtsbijstand slachtoffers van ernstige gewelds- en zedenmisdrijven	36
Wijkrechtspraak op Zuid	37
Pilot ZSM	38
LegalGuard	40
Zelf-regieroute scheiden	41
Gezinsadvocaat	42
Rechtsbijstandsportaal/ online doorverwijssysteem	43
MIJN ZAAK	44
Beslisboom	45
Berekenjescheiding.nl	46

Pilots burger-
gerichte overheid

ADR cliënten-ondersteuningstool	47
Digitaal bezwaar-platform	48
Versterking samenwerking hJL en UWV	50

Pilot Rotterdam-Zuid

(Hillesluis)

Achtergrond

Rotterdam-Zuid heeft een specifieke inwonersgroep, waarvan relatief veel mensen in aanraking komen met (juridische) problemen en gesubsidieerde rechtsbijstand. Een van de ervaren knelpunten van het wijkteam in Hillesluis is dat juridische problemen onvoldoende en/of niet tijdig worden herkend. Daarom wordt in de te beproeven werkwijze voor zaken die bij het sociale wijkteam binnenkomen gekeken of er juridische aspecten aan het probleem van de rechtzoekende zitten. Daarvoor zullen medewerkers van het Juridisch Loket of de sociaal raadslieden wekelijks aansluiten bij het wijkteam. De juridisch hulpverlener kan als dat nodig is zelf de nodige hulp bieden of doorverwijzen naar meer specialistische juridische hulp van een advocaat. Om een goede inschatting te maken van het probleem kan er ook bij de diagnose al (telefonisch) advies van een advocaat worden ingeschakeld. De Raad voor Rechtsbijstand is verantwoordelijk voor de financiering van de inzet van de advocaten tijdens deze pilot.

Doel

Het beoogde resultaat is een beproefde werkwijze die betere en snellere oplossingen biedt voor mensen die relatief veel in aanraking komen met (juridische) problemen en gesubsidieerde rechtsbijstand. Zo mogelijk is die werkwijze, waar nodig met aanpassing op basis van de lokale situatie, ook toepasbaar op andere plekken in Nederland met een vergelijkbare groep inwoners. Daarmee draagt de pilot bij aan het ontwikkelen van een passend aanbod van hulp, waarbij de rechtzoekende en zijn/haar probleem centraal staan en waarbij zo vroeg mogelijk de juiste interventie wordt gepleegd om te voorkomen dat problemen escaleren.

Stand van zaken

De evaluatie is afgerond in september 2021. Op basis van de resultaten is besloten om de ontwikkelde werkwijze te gaan verbeteren en beproeven in een groter deel van de stad, namelijk het gebied Feijenoord, waarbinnen zes wijkteams vallen.

Looptijd

Deel 1 (Hillesluis): december **2019** – december **2021**; deel 2 (Feijenoord): januari **2022** – december **2022**.

Aantal deelnemers

Gedurende de pilot in Hillesluis zijn op jaarbasis 160 casussen behandeld, en zijn er dus in elk geval minimaal even zoveel cliënten geholpen. In ongeveer 10-20% van de casussen wordt een advocaat betrokken, waarbij het in de meerderheid van de gevallen om een korte vraag gaat.

Kosten

De kosten voor deel 1 van de pilot bedroegen in totaal € 128.000,-. Hierin waren de projectleiders en onderzoekskosten van € 77.000,- verwerkt. Voor deel 2 van de pilot worden uitsluitend nog de kosten van de projectleider en het onderzoek in rekening gebracht. De werkzaamheden van de juridische dienstverleners in de eerste lijn zijn geïntegreerd in de reguliere taken. De kosten van de advocatuur worden separaat gefactureerd.

Link

[Problemen van mensen beter verholpen in pilots rechtsbijstand | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl](#)

Huizen van het Recht

(Heerlen)

Achtergrond

Deze pilot is gebaseerd op het idee van Huizen van het Recht van Michiel van Nispen (SP). Kern van dit concept is de inrichting van een fysiek loket waar mensen binnen moeten kunnen lopen. Hier worden hulpvragen en problemen van mensen in een brede context bekeken. Binnen dit loket worden het juridisch en sociaal domein bij elkaar gebracht. Samen met partners uit deze domeinen wordt de klant begeleid naar de juiste hulpverleners die met de problematiek aan de slag gaan. Toegankelijkheid en nabijheid zijn daarbij belangrijk, maar ook dat mensen zich echt gehoord voelen en hun problemen echt opgelost worden. Deze pilot sluit aan bij de doelstelling dat mensen in het nieuwe stelsel terecht kunnen bij een fysiek loket, waar integraal wordt gekeken naar de problemen en waar snel de juiste hulpverlener wordt ingeschakeld.

Doel

Het doel van dit project is om inwoners van de gemeente Heerlen die zich met een juridisch probleem melden bij een fysiek loket, te helpen tot een permanente oplossing te komen. Met hulp en advies op maat willen we escalatie of vermeerdering van problemen voorkomen. Door de medewerker van het Juridisch Loket wordt als daar aanleiding toe is een korte scan naar mogelijke aanwezigheid van meervoudige problematiek ingezet. Er wordt ook gekeken naar problematiek in het sociaal domein. De casus wordt overgedragen aan de opvolgend hulpverlener die het meest geschikt is. Dit wordt bepaald door het meest dominante probleem binnen de volledige problematiek. De medewerker van het Juridisch loket zal wanneer duidelijk is dat de juridische vraag niet zonder vertegenwoordiging kan worden opgelost zorgdragen voor een verwijzing naar een mediator en/of advocaat, al dan niet op basis van gesubsidieerde rechtsbijstand. De rechtspraak speelt ook een rol in gevallen en situaties waarin een snellere interventie van een rechter kan helpen problemen op te lossen of zelfs te voorkomen. Niet het procesrecht is leidend, maar de problematiek van een persoon, een gezin of een buurt. De rechtbank zorgt ervoor dat de zaak snel op zitting kan worden ingepland en dat de betreffende problemen in één keer kunnen worden geadresseerd en in samenhang worden behandeld.

Stand van zaken

Na een totale doorlooptijd van 2,5 jaar (i.v.m. covid) wordt de pilot eind juni afgerond. Door deze lange projectduur is een samenwerking met het sociaal domein ontstaan die inmiddels onderdeel van de reguliere uitvoering is geworden. Naast multiproblematiek, de originele focus van de pilot, zijn de deelnemende partijen na verloop van tijd ook de enkelvoudige juridische zaken die doorverwezen worden via met name de Sociale Buurteams (SBT's) en Expertiseteams gaan oppakken.

Looptijd

Januari 2020 – juli 2022.

Aantal deelnemers

Tot op heden zijn er in totaal 200 enkelvoudige juridische zaken en zo'n 20 casussen met multiproblematiek behandeld. Naast de betrokken convenantpartners zijn de belangrijkste samenwerkings-/doorverwijspartners van het Loket de SBT's (14 in totaal binnen gemeente Heerlen) en de 2 Expertiseteams van gemeente Heerlen. De belangrijkste doelgroep zijn mensen die via een SBT of Expertiseteam bij het Juridisch Loket terecht komen.

Kosten

Totale kosten van de pilot zijn € 262.000,-.

Samenwerken in de eerste lijn

Achtergrond

De NOvA onderzoekt samen met het Juridisch Loket, de Raad voor Rechtsbijstand, de VSAN en Sociaal Werk Nederland hoe de samenwerking tussen ketenpartners binnen het bestaande stelsel en de dienstverlening aan de rechtzoekenden kan worden verbeterd. Met respect voor de lokale verschillen, bijvoorbeeld in de sociale kaart, wordt beoogd lessen te trekken die breder toepasbaar zijn in Nederland.

Doel

Het doel van het project is de samenwerking tussen eerste lijn (Juridisch Loket en Raadslieden) en tweede lijn (advocatuur) te verbeteren en daardoor rechtzoekenden sneller te helpen een passende oplossing te vinden, met een redelijke vergoeding voor de rechtsbijstandverleners. Om dit te bereiken is op vijf locaties (Amsterdam, Utrecht, Nijmegen, Zwolle en Walcheren) geëxperimenteerd met telefonische bereikbaarheid en piketdiensten van advocaten, signaleringsoverleggen met de verschillende betrokken hulpverleners en het opstellen van best practices van de opgedane ervaringen. Deze pilot sluit aan bij de doelstelling dat in het toekomstige stelsel problemen eerder worden opgelost, voordat ze escaleren.

Stand van zaken

De evaluatie is afgerond in de zomer van 2021. Klanten zijn niet zelf bevroegd over hun tevredenheid met de dienstverlening in de pilot, maar de coördinatoren van het Juridisch Loket, sociaal raadslieden en advocatuur hebben op basis van hun ervaringen de indruk dat klanten vooral de mogelijkheden voor een warme doorverwijzing en het sparren met een advocaat kunnen waarderen. Bij een warme doorverwijzing hoeft de klant niet nogmaals zijn verhaal te doen, waardoor het risico op afhaken verkleind wordt. Wanneer een eerstelijnsmedewerker aan de klant voorstelde om het advies inhoudelijk te bespreken met een advocaat, stonden de klanten hier duidelijk positief tegenover. De coördinatoren vermoeden dat dit de klant meer vertrouwen in het advies geeft.

De pilot liet zien dat in 13% van de besproken casussen in de piketdienst een Lichte Advies Toevoeging (LAT) werd uitgespaard doordat er tussentijds contact was tussen eerste en tweede lijn in de piketdienst. De meeste coördinatoren benoemen dat er door meer kennis over elkaar efficiënter werd doorverwezen. Daarnaast kan men door de piketdienst van te voren overleggen of een doorverwijzing zinvol is. Het uitwisselen van kennis in het signaleringsoverleg leidt daarnaast tot deskundigheidsbevordering bij alle betrokken partijen. De mogelijkheid voor het bespreken van een juridische vraag met de tweede lijn tijdens de piketdienst, leidt ertoe dat de eerste lijn gericht de klant kan adviseren. De verwachting van de coördinatoren is dat dit ook leidt tot een beter hulpaanbod. Op basis van de uitkomsten wordt onderzocht hoe hier een vervolg aan kan worden gegeven. In de pilots van Divosa wordt in ieder geval voortgebouwd op de uitkomsten van de pilot.

Looptijd

1 september 2020 – 31 maart 2021.

Aantal deelnemers

Gedurende de pilot zijn er 557 casussen geregistreerd. 357 van deze casussen zijn geregistreerd door eerstelijnsmedewerkers, 200 door sociaal advocaten. Het betreft unieke casussen. De persoonsgegevens van rechtzoekenden zijn omwille van privacy niet geregistreerd, dus het is niet zeker hoeveel rechtzoekenden tijdens de pilot zijn geholpen. In totaal hebben zich 175 gebruikers geregistreerd als aan de pilot deelnemende professionals. 111 van deze gebruikers waren werkzaam in de sociale advocatuur, 48 bij het Juridisch Loket en 16 als sociaal raadslid.

Kosten

De totale kosten voor dit project zijn € 600.000,-.

Link

www.raadvoorrechtsbijstand.org/stelsel-gesubsidieerde-rechtsbijstand/stelselontwikkeling/pilot-samenwerken-eerstelij/

Pakketafhankelijke eigen bijdrage

Achtergrond

[Uitelkaar.nl](https://www.uitelkaar.nl) laat partners die in goed overleg hun scheiding willen regelen online samen scheidingsafspraken maken, die in balans zijn en juridisch kloppen, op een overzichtelijke manier en tegen een vaste, vooraf inzichtelijke prijs. De focus van de applicatie ligt op het in dialoog treden met de echtgenoot of partner en zodoende samen tot afspraken komen. Voor die onderdelen waarop partners er niet uit komen, kunnen ze een dienstverlener inschakelen voor bemiddeling, een advies of een onafhankelijke beslissing. Een advocaat controleert de afspraken en zorgt voor indiening bij de rechtbank. Uitelkaar.nl is ook beschikbaar voor Wrb-gerechtigden, zij kunnen subsidie ontvangen voor de diensten van de website. Scheidingen op eenzijdig verzoek en op tegenspraak worden niet in behandeling genomen. In deze pilot willen we de subsidie meer aan laten sluiten bij de hulpvraag en de daarbij passende dienstverlening.

Doel

Het doel van de pilot is onderzoeken of het verlagen van de eigen bijdrage, wanneer de scheidingspartners minder gebruik maken van juridische ondersteuning, eigen initiatief van de rechtzoekenden stimuleert.

Stand van zaken

De pilot is in mei 2022 afgerond. Momenteel wordt gesproken over de voorwaarden voor verlenging, ten laste van de door de Raad voor Rechtsbijstand aan Uitelkaar.nl verstrekte innovatiesubsidie.

Looptijd

Oktober 2019 – mei 2022.

Aantal deelnemers

Tijdens de pilotperiode van 23 oktober 2019 tot en met mei 2022 hebben 1.139 Wrb-gerechtigden hun scheiding via Uitelkaar.nl afgerond.

Kosten

Er zijn voor de uitvoering van deze pilot geen extra kosten gemaakt door het programma stelselvernieuwing rechtsbijstand. De vergoeding vanuit de gefinancierde rechtsbijstand aan Uitelkaar.nl is lager dan bij reguliere scheidingsstoevoegingen.

Online keuzehulp bij scheiden

Achtergrond

Wanneer een rechtzoekende overweegt om te scheiden, zoekt hij of zij tegenwoordig (vaak) allereerst informatie op internet. Daar zijn diverse aanbieders te vinden, maar er is geen onafhankelijke betrouwbare gids die de weg wijst naar de dienstverlener die het best past bij de persoonlijke situatie van de rechtzoekende. De ontwikkeling van deze online keuzehulp sluit aan bij de wens om in de toekomst te voorzien in een online platform waar rechtzoekenden terecht kunnen voor informatie, advies, en hulp voor hun probleem.

Doel

Online beschikbaar stellen van informatie over scheiden door een onafhankelijke partij.

Stand van zaken

De online keuzehulp voor scheiden is opgenomen op de site van het [Juridisch Loket](#).

Looptijd

Afgerond.

Regie op geschiloplossing in het huurdomein

Achtergrond

Om rechtzoekenden met een huurgeschil sneller en beter te kunnen helpen, wordt in dit project door betrokken partners gekeken wat de optimale route is om huurders met verschillende problemen te helpen. In lokale werkplaatsen in Rotterdam, Utrecht en Den Haag voeren ketenpartners samen de regie over de oplossingsroute. Er is ook een landelijke werkplaats waar het versterken en verbeteren van de digitale informatievoorziening in het huurdomein centraal staat. Aan de werkplaatsen nemen onder andere het Juridisch Loket, woningcorporaties, gemeenten, huurteams, sociaal raadslieden, advocatuur en rechterlijke macht deel. Verder wordt samengewerkt met onder andere Huurcommissie, Aedes en Woonbond. Dit project is geïnitieerd door de Raad voor Rechtsbijstand.

Doel

Het project beoogt middels samenwerkingsafspraken tussen relevante ketenpartijen te komen tot oplossingsroutes, waardoor rechtzoekenden sneller en adequater worden geholpen bij hun huurgeschil.

Stand van zaken

Het project is eind 2021 formeel geëindigd. Momenteel wordt onderzocht hoe de opbrengst kan worden geborgd in de ontwikkeling van landelijke oplossingsroutes voor huurgeschillen. Om de samenwerking die is opgebouwd te behouden zijn ook in 2022 door de Raad voor Rechtsbijstand werkplaatsbijeenkomsten georganiseerd waar betrokken partners ontwikkelingen binnen het sociale huurdomein bespreken en zo de samenwerking versterken. Dit heeft inmiddels al op de drie lokale werkplaatslocaties en bij de landelijke werkplaats geleid tot meer inzicht in de routes die huurders nemen en hoe de samenwerking tussen de ketenpartners eraan kan bijdragen dat de huurder de meest passende route neemt/krijgt voor zijn/haar probleem. Binnen de verschillende werkplaatsen worden de contouren van de beslisbomen/routekaarten/stappenplannen etc., dan ook steeds duidelijker en concreter.

Looptijd

Najaar **2019** – december **2021**.

Aantal deelnemers

Dit project is erop gericht om de samenwerking tussen ketenpartners te versterken, rechtzoekenden konden niet deelnemen aan dit project. Aan de werkplaatsen nemen onder andere het Juridisch Loket, woningcorporaties, gemeenten, huurteams, sociaal raadslieden, advocatuur en rechterlijke macht deel. Verder wordt samengewerkt met onder andere Huurcommissie, Aedes en Woonbond.

Kosten

Er is ongeveer € 150.000,- besteed gedurende de looptijd van de pilot.

Dynamisch zaaksysteem

Achtergrond

Dit is één van de projecten die vallen onder de subsidieregeling van € 10 miljoen die de Raad voor Rechtsbijstand uitvoert. Dit project ziet op het ontwikkelen van een dynamisch zaaksysteem en bevat een innovatieve werkwijze voor conflictoplossing op het terrein van het bestuursrecht waarbij de hele keten betrokken is en waarin de rechtzoekende uitgebreid ondersteund wordt door kunstmatige intelligentie. Het zaaksysteem wordt ingericht als een 'living lab' waarin een nieuwe innovatieve werkwijze wordt uitgerold en automatisch doorontwikkeld. De oplossingsroute is een combinatie van informatie, advies, diagnose en triage.

Doel

Het doel van dit project is om een conflictoplossing binnen het bestuursrecht te ontwikkelen waarbij de hele keten betrokken is en waarbij de rechtzoekende uitgebreid ondersteund wordt door inzet van kunstmatige intelligentie. Het dynamisch zaaksysteem geeft een aanzet tot verdere digitalisering van het stelsel van rechtsbijstand. Deze pilot sluit aan bij de doelstelling dat in het toekomstige stelsel problemen meer en toegankelijke (online) informatie, advies en triage voor elke rechtzoekende kent. Daarnaast tracht dit project minder escalatie en procederen tussen overheidsinstanties en burgers te realiseren.

Stand van zaken

De ontwikkelfase is afgerond en Bezwaarlab is live gegaan op 1 februari 2022. De bezwaaarlab.nl/promotiesite (en landing page) is live gezet met doorverwijzingen naar het Bezwaarlab zaaksysteem (bijvoorbeeld Registreer je, Log in). Er is een medewerker aangesteld voor klantsupport en de juridische partners hebben training gekregen voor het verrichten van supportactiviteiten. Via de website bezwaaarlab.nl is meer informatie over het project en de werkwijze te vinden.

Looptijd

September 2020 – derde kwartaal 2022.

Aantal deelnemers

De projecten die vallen onder de subsidieregeling van € 10 miljoen zijn gericht op ontwikkeling en niet op (grote hoeveelheden) gebruikers. Bij de eindevaluatie valt wel iets te zeggen over aantallen.

Kosten

Subsidiebudget: € 198.565,-

Samen Recht Vinden

Achtergrond

De afgelopen jaren zijn diverse voorzieningen uit Zeeland verdwenen of zodanig uitgedund, dat er grote afstand is ontstaan tussen de inwoners en de instanties die van belang zijn bij het vinden van recht. In dit project wordt de rechtzoekende actief opgezocht middels een 'Samen Recht Vinden-bus' (met een 'knipoog' naar de SRV-wagen van weleer). De bus zal op centrale, bereikbare locaties in de provincie te vinden zijn. De rechtzoekende wordt in deze bus geholpen door een multidisciplinair team met medewerkers van of met directe aansluiting op gemeente, provincie, juridisch hulpverleners, rechter, officier van justitie, buurtbemiddelaar, ombudsman, en dergelijke.

Op deze manier ontstaan korte lijnen naar en tussen de betrokken instanties. Ook zal de bus beschikken over een gedegen backoffice, waardoor problemen met derden (via bijvoorbeeld zorgverzekeraar, overheidsinstanties, woningcorporaties) kunnen worden aangepakt. Ter plekke zouden zo problemen die een meervoudig karakter hebben kunnen worden opgelost. Door snel aanpakken, kan bovendien escalatie van problemen worden voorkomen. Het project gaat uit van een 'lerend proces', waarbij middels een cyclisch onderzoek continu wordt gekeken hoe de aanpak verder kan worden verbeterd. Dit project wordt deels gefinancierd vanuit de subsidieregeling van € 10 miljoen die de Raad voor Rechtsbijstand uitvoert. Het project is ook onderdeel van de Regio Deal Zeeuws-Vlaanderen, waardoor een deel van de financiering beschikbaar wordt gesteld.

Doel

De basisgedachte van het project is tweeledig: het recht wordt meer naar de rechtzoekende toegebracht en daarnaast wordt gezocht naar meer praktische oplossingen, ook met partijen die bij de start van het probleem (nog) niet in beeld zijn, maar die wel van belang zijn voor de oplossing. Dit zou moeten resulteren in onder andere minder (juridische) kosten voor gemeenten en provincie, minder kosten voor de rechtsbijstand en integrale en breder gedragen duurzame oplossingen, en vooral in minder slepende juridische conflicten voor Zeeuwse burgers en (kleinere) ondernemingen. Op deze manier zou het project een positieve bijdrage moeten leveren aan het sociaal, psychisch en economisch welbevinden van de Zeeuwse bevolking. Het project zal input opleveren voor opschaling en verspreiding naar de rest van het land.

Stand van zaken

Het project heeft inmiddels al vier fases van experimenteren, leren en verbeteren doorlopen. Tijdens de vierde cyclus werd er, vanwege corona, in zes gemeenten vanuit vaste locaties hulpverlening geboden. Via de website samenrechtvinden.nl is meer informatie over het project en de werkwijze te vinden.

Looptijd

Januari **2021** – december **2022**.

Aantal deelnemers

Deelnemers zijn zowel (medewerkers van) organisaties als burgers. Totaal aantal zaken tot nu toe: 130, waarvan er inmiddels rond de 90 zijn afgerond en 40 nog lopen. Met name door de corona-pandemie is het aantal behandelde zaken lager dan gepland.

Kosten

Subsidiebudget: €1.000.000,-

Link

[Samen Recht Vinden – raadvoorrechtsbijstand.org](https://www.samerechtvinden.nl)

SJD in lokale context

Achtergrond

Dit is één van de projecten die vallen onder de subsidieregeling van € 10 miljoen die de Raad voor Rechtsbijstand uitvoert. Dit project ziet op het aanbieden van integrale sociaal-juridische dienstverlening (SJD) in de lokale contexten van gemeenten (bijvoorbeeld sociaal werk, bibliotheken, sociaal raadslieden), zodat burgers structureel op een adequate manier geholpen kunnen worden. Achterliggende gedachte: hoe eerder financiële, juridische problematiek adequaat onderschept wordt, hoe minder (juridische) escalatie van problematiek en hoe positiever de sociaal-maatschappelijke en economische gevolgen. De pilots worden gemonitord via de (onderzoeks-)methode Theory of change. Deze pilot kenmerkt zich door sociaal-juridische dienstverlening vanuit verschillende uitvoeringsorganisaties (welzijn/vrijwilligers/ sociaal raadslieden). Vanwege de verschillen in exploitatie en infrastructuur met betrekking tot burgers die aankloppen voor juridische bijstand in de verschillende provincies, is er veel dynamiek tussen de afzonderlijke pilots.

Doel

Het doel van dit project is om sociaal-juridische dienstverlening aan de voorkant van het stelsel meer zichtbaar te laten zijn. Met deze inzet op vroegsignalering en samenwerking tussen dienstverleners, worden sociaal-juridische problemen van burgers in een zo vroeg mogelijk stadium onderschept en kan worden voorkomen dat burgers tussen wal en schip raken en/of in een te laat stadium hulp inschakelen. Hiermee kan gerichte doorverwijzing worden bewerkstelligd of verdere escalatie worden voorkomen.

Stand van zaken

Eind 2021 is de uitvoeringsfase gestart. Dit betekent dat alle pilots uitvoering geven aan de spreekuren en hiermee burgers van dienst zijn door het aanbieden van laagdrempelige juridische dienstverlening. Het project wordt uitgevoerd in de gemeenten Venray, Hengelo en Heereveen. Vanuit alle pilots ligt de nadruk op dienstverlening aan kwetsbare burgers met sociaal-financiële-juridische vragen en hulpvragen.

Looptijd

September 2020 – december 2022.

Aantal deelnemers

De projecten die vallen onder de subsidieregeling van € 10 miljoen zijn gericht op ontwikkeling en niet op (grote hoeveelheden) gebruikers. Bij de evaluevaluatie valt wel iets te zeggen over aantallen.

Kosten

Subsidiebudget: € 614.400,-

Buurtbemiddeling Extra

Achtergrond

Dit is één van de projecten die vallen onder de subsidieregeling van € 10 miljoen die de Raad voor Rechtsbijstand uitvoert. Dit project ziet op het ontwikkelen van Buurtbemiddeling Extra. De werkwijze van Buurtbemiddeling Extra is gericht op complexere meldingen, wanneer zaken, door bijvoorbeeld psychiatrische problematiek en multiproblematiek, te complex zijn om door (de reguliere) Buurtbemiddeling te worden opgepakt.

Doel

Met behulp van Buurtbemiddeling Extra gaan rechtzoekenden met elkaar, onder begeleiding van mediators, in gesprek en hebben ze aandacht voor elkaars probleem. Zo worden burens/partijen gestimuleerd zelf de oplossing te vinden, waardoor een win-winsituatie en een duurzame oplossing ontstaan. Door het inzetten van Buurtbemiddeling Extra wordt er een positieve bijdrage geleverd aan de sociale cohesie in de wijk. Verwacht wordt dat er minder gerechtelijke procedures worden opgestart, waardoor ketenpartners en het gerechtelijke apparaat worden ontlast.

Stand van zaken

De einddatum van de activiteiten binnen het project waarvoor de subsidie was verleend is bereikt. Er wordt nog een evaluatie uitgevoerd, een eindpresentatie gegeven en een declaratieverzoek ingediend en beoordeeld.

Looptijd

Tweede kwartaal **2021** – eerste kwartaal **2022**.

Aantal deelnemers

De projecten die vallen onder de subsidieregeling van € 10 miljoen zijn gericht op ontwikkeling en niet op (grote hoeveelheden) gebruikers. Bij de eindevaluatie valt wel iets te zeggen over aantallen.

Kosten

Subsidiebudget: € 103.964,-

Link

[Bemiddeling Extra voor extra hulp bij complexere zaken – raadvoorrechtsbijstand.org](https://raadvoorrechtsbijstand.org)

Digitaal kennissysteem eerste lijn hulpverleners

Achtergrond

Dit is één van de projecten die vallen onder de subsidieregeling van € 10 miljoen die de Raad voor Rechtsbijstand uitvoert. Het project wil bijdragen aan een oplossingsroute voor het probleem van 'de boodschappentas aan papieren' die de complexiteit aan sociaal-juridische problemen symboliseert bij kwetsbare burgers. Door voor (in)formele hulpverleners in de eerste lijn een digitaal kennissysteem te ontwikkelen, wordt het hen mogelijk gemaakt de problematiek makkelijker of sneller te ontleden en overzichtelijk op te slaan in een persoonlijk dossier voor de rechtzoekende, in begrijpbare taal en met gebruik van visuele weergaven. Het initiatief draagt zo bij aan een oplossingsroute voor de beperkt zelfredzame groep.

Doel

Ondersteunen van rechtzoekenden en hulpverleners bij het ontleden en inzichtelijk maken van de problematiek.

Stand van zaken

Op 25 maart 2022 zijn zowel het onderzoeksrapport 'Het probleem van de volle boodschappentas' als de sociaal-juridische kaart van Amsterdam (juridischekaart.nl) gelanceerd op het Symposium Rechtshulp 2.0 in de Law Hub.

Looptijd

Juli 2021 – december 2022.

Aantal deelnemers

De projecten die vallen onder de subsidieregeling van € 10 miljoen zijn gericht op ontwikkeling en niet op (grote hoeveelheden) gebruikers. Bij de evalueatie valt wel iets te zeggen over aantallen.

Kosten

Subsidiebudget: € 352.000,-

Link

[Digitaal kennissysteem voor hulpverleners in de eerstelij_n – raadvoorrechtsbijstand.org](http://Digitaal_kennissysteem_voor_hulpverleners_in_de_eerstelij_n_-_raadvoorrechtsbijstand.org)

Divosa / Gemeente Almere

Achtergrond

Dit is een van de projecten onder de paraplu van het landelijk project dat wordt uitgevoerd door Divosa. In november 2021 is in de gemeente Almere een traject gestart rondom de volgende centrale vragen: Als je de menselijk maat in je beslissingen centraal stelt als gemeente, hoe doe je dit dan? Wat betekent dit in de uitvoering van de afdeling Werk & Inkomen, hoe spiegelen we onze beslissingen aan de ervaring van inwoners en juridisch hulpverleners en wat levert dit ons en onze inwoners nu op? Dit traject, het 'moreel kompas', wordt samen uitgevoerd met inwoners, de rechtswinkel, sociale advocatuur, sociaal raadslieden, het Juridisch Loket, en de juridische afdeling van de gemeente.

Doel

Doelen van het pilottraject zijn om in een lerende uitvoeringspraktijk: (a) de toegang tot het sociaal domein van de gemeente responsiever te maken (Participatiewet) en (b) meer en eerder oplossingsgerichte samenwerking te zoeken met de toegang tot rechtshulp.

Stand van zaken

In februari en maart 2022 is onderzoek gedaan naar de toepassing van het moreel kompas in de praktijk van team Bezwaar, beroep en klachten (BBK) en Juridische kwaliteitszorg van Werk & Inkomen in Almere. Uit deze nulmeting komen al enkele voorlopige inzichten naar voren:

- De bereikbaarheid (toegang) van Werk & Inkomen is voor inwoners minder goed dan de bereikbaarheid voor samenwerkingspartners. Daardoor zijn inwoners te vaak afhankelijk van externe ondersteuning voor goede afhandeling van hun vraag. Inwoners weten te vaak niet bij wie ze terecht kunnen. Teams kunnen betere onderlinge afspraken maken hoe ze hiermee omgaan;
- Bejegening van inwoners door (een deel van de) medewerkers kan beter: beter luisteren, beter communiceren en verantwoordelijkheid nemen. Dit vraagt naast een training van gespreksvaardigheden ook om reflectie op en soms verandering van de basishouding richting inwoners;
- Juridische samenwerkingspartners werken meestal fijn samen met de gemeente. Daarbij helpt het als er korte lijntjes zijn met samenwerkingspartners, bijvoorbeeld door laagdrempelig informeel contact;
- Maatwerk leveren is voor de gemeente soms moeilijk. Er is soms onvoldoende aandacht voor de persoonlijke omstandigheden van de inwoner. Op een goede manier maatwerk leveren is daarom zeker nog geen gemeengoed. Het is vaak nog zoeken. Casuïstiekoverleg, intervisie en het delen van succesvolle 'maatwerkoplossingen' kunnen helpen om te komen tot een nieuwe route en helderheid over keuzes.

Na de zomer volgt een eindmeting van het effect van werken volgens het moreel kompas.

Aantal deelnemers

De pilots die vallen onder het Divosa project Rechtshulp en Sociaal Domein zijn erop gericht om op lokaal niveau te kijken wat werkt. Hierdoor vinden in 9 verschillende gemeenten op kleine schaal experimenten plaats die input kunnen opleveren voor het verbeteren van de toegang tot het recht voor iedere inwoner in iedere gemeente in Nederland. Centraal staat het samen leren van de lokale uitvoeringspraktijk. Het streven naar een groot aantal deelnemers of aantal casussen is vanaf de start van dit project geen doel geweest en het noemen van aantallen doet dan ook geen recht aan de inzet en werkwijze van de pilot. Iedere pilot is vanaf de start begeleid in de evaluatie, daarin zal ook gezorgd worden voor gevalideerde uitkomsten.

Kosten

Voor het project Rechtshulp en Sociaal Domein is € 4 miljoen uitgetrokken, hieruit worden zowel de 9 verschillende pilots, het onderzoek, de lerende aanpak en de vakkundige begeleiding gefinancierd.

Divosa / Gemeente Den Bosch

Achtergrond

Dit is een van de projecten onder de paraplu van het landelijk project dat wordt uitgevoerd door Divosa. De gemeente 's-Hertogenbosch, sector Weener XL, is met ingang van september 2021 gestart met de pilot 'Vitamine R'. Centraal in de pilot staat de opgave de dienstverlening van Weener XL en sociaal raadslieden 's-Hertogenbosch zo in te richten dat uitkeringsgerechtigden beter ondersteund worden rondom rechtshulp.

Doel

In een lerende uitvoeringspraktijk:

- door responsievere toegang van het sociaal domein (Participatiewet) juridische problemen voorkomen en verminderen;
- een meer integrale en oplossingsgerichte toegang tot het recht als er tóch rechtsmiddelen worden ingezet; en
- meer en eerder oplossingsgerichte samenwerking zoeken met de toegang tot rechtshulp.

Stand van zaken

Er is een nulmeting uitgevoerd, waarin gekeken is naar de huidige stand van zaken, bewonderpunten, verwonderpunten en kansen die men aanvullend op de huidige insteek van de pilot ziet. De bewonderpunten zijn:

- a. De rechtshulp is fysiek, telefonisch en online toegankelijk voor de burger. Op locatie Weener XL zijn diverse stakeholders gevestigd die een rol kunnen spelen in de toegang tot rechtshulp, zoals de sociaal raadslieden, de Belastingdienst en de SVB. Bij de poort van Weener XL vindt triage plaats om burgers naar de juiste plek te verwijzen. Ook later in het proces blijft men scherp op de vraag of de burger op de juiste plek is met zijn/haar vraag;
- b. Er zijn gedocumenteerde samenwerkingsafspraken tussen team Inkomen en diverse afdelingen binnen Weener XL, zoals het team Werk en team Handhaving;
- c. Weener XL zet al jaren in op een responsieve werkwijze, onder andere met 'de Andere Aanpak' en 'de omgekeerde toets' voor inkomensconsulenten. De algehele visie binnen team Inkomen is dat de klant centraal staat. Er wordt maatwerk geleverd, wat concreet inhoudt dat medewerkers het doel van het contact voor ogen houden en daarbij de afweging maken welke inspanning er nodig is om het beoogde resultaat te behalen. Inmiddels zijn diverse best practices verzameld waar verderop in de pilot op voortgebouwd wordt;
- d. Binnen Weener XL lopen, naast Vitamine R, meerdere trajecten om de 'menselijke maat' te verbeteren (omgekeerde toets, teamtraject inkomen met betrekking tot taakvolwassenheid, thuis in de wijk, etc.).

Looptijd

November 2021 – december 2022.

Aantal deelnemers

De pilots die vallen onder het Divosa project Rechtshulp en Sociaal Domein zijn erop gericht om op lokaal niveau te kijken wat werkt. Hierdoor vinden in 9 verschillende gemeenten op kleine schaal experimenten plaats die input kunnen opleveren voor het verbeteren van de toegang tot het recht voor iedere inwoner in iedere gemeente in Nederland. Centraal staat het samen leren van de lokale uitvoeringspraktijk. Het streven naar een groot aantal deelnemers of aantal casussen is vanaf de start van dit project geen doel geweest en het noemen van aantallen doet dan ook geen recht aan de inzet en werkwijze van de pilot. Iedere pilot is vanaf de start begeleid in de evaluatie, daarin zal ook gezorgd worden voor gevalideerde uitkomsten.

Kosten

Voor het project Rechtshulp en Sociaal Domein is € 4 miljoen uitgetrokken, hieruit worden zowel de 9 verschillende pilots, het onderzoek, de lerende aanpak en de vakkundige begeleiding gefinancierd.

Link

[Hoe voorkom je bezwaren in het sociaal domein? | Divosa](#)

Divosa / Gemeente Hollands Kroon

Achtergrond

Dit is een van de projecten onder de paraplu van het landelijk project dat wordt uitgevoerd door Divosa. In de gemeente Hollands Kroon is het Scheidingsplein gelanceerd. De gemeente Hollands Kroon richt zich in de pilot die Divosa faciliteert, op een innovatieve aanpak om escalatie van scheidingen zoveel mogelijk te voorkomen. Hierbij proberen zij enerzijds de kwaliteit van preventieve zorg te verhogen en anderzijds de werkdruk bij Gecertificeerde Instellingen te verlagen door de instroom van (v)echtscheidingen in het gedwongen kader terug te dringen. Uitgangspunt van de pilot is dat wanneer het sociaal en het juridisch domein elkaar in een vroeg stadium ontmoeten, de kans op escalatie afneemt. Tevens wordt met de pilot ingezet op het vroegtijdig inzetten van preventieve hulpverlening.

Doel

De pilot is met de eerste pijler gericht op de toegang tot rechtshulp. Met behulp van de pilot wordt geprobeerd de drempel tot het recht te verlagen en de toegang tot het recht te vergroten door: een digitaal loket met informatie (Scheidingsplein), het aanbod van ouderbijeekomsten en online trainingen, de fysieke aanwezigheid van het Juridisch Loket, waar een speciaal scheidingspreekuur is gestart, en de vroege samenwerking binnen het vrijwillige kader (wijkteam). Ook is er binnen het wijkteam een scheidingsteam opgericht. Het scheidingsteam is geschoold om gezinnen in een scheiding goed te ondersteunen en tijdig de juiste partijen te betrekken. De tweede pijler van de pilot is het vergroten van de samenwerking tussen het sociaal en het juridisch domein door: de aanwezigheid van het Juridisch Loket op het kantoor van Inluzio (wijkteam), de samenwerking achter de schermen tussen het Juridisch Loket en het wijkteam, en het borgen van de samenwerking tussen het sociaal domein en de rechtspraak (pilot Uniform Hulpaanbod) ten behoeve van tijdig (preventief) en passend hulpaanbod voor kinderen, ouders en betrokkenen. Voor de derde pijler van de pilot, responsieve overheid, is het belangrijk dat inwoners zo goed mogelijk op de hoogte zijn van de preventieve hulpverlening. Daartoe is een mediacampagne gevoerd en wordt de website, die zowel een bron van informatie als digitaal loket is, steeds zo actueel mogelijk gehouden en continu verbeterd/aangevuld. Ook werkt Hollands Kroon proactief samen met andere gemeenten om de bevindingen uit de pilot te delen en om van elkaar te leren over het thema scheidingen.

Stand van zaken

Inmiddels is in het kader van de tussenmeting een aantal gesprekken met betrokken partijen gevoerd om de voortgang van de pilot te bespreken. Deze gesprekken hebben een aantal voorlopige inzichten opgeleverd:

- Het hulpaanbod van Inluzio (wijkteam) is nu breder, ze kunnen meer hulptrajecten zelf aanbieden. Dit zorgt ervoor dat zij niet meer hoeven door te verwijzen naar andere organisaties en casussen nu zelf kunnen oppakken, waardoor de wachttijd korter is. Dit is een mooie ontwikkeling, omdat ouders nu in een vroeger stadium van hun scheidingstraject geholpen kunnen worden;
- De mediacampagne van het Scheidingsplein heeft het onderwerp meer onder de aandacht gebracht bij de inwoners. Inluzio merkt dat zij nu eerder gebeld worden, wat er eveneens voor zorgt dat zij eerder in het scheidingsproces betrokken worden;
- De opkomst bij de ouderbijeenkomsten die Villa Pinedo organiseert wordt hoger. Op de eerste bijeenkomst waren 3 ouders. Bij de afgelopen bijeenkomst waren dit er 11. Deze bijeenkomsten geven ouders inzicht in de gevolgen van een scheiding op de kinderen en met name de gevolgen die een conflictsituatie kan hebben voor de veiligheid en het welzijn van de kinderen. De ouderbijeenkomsten worden daarmee ook ingezet als preventieve hulpverlening, om ouders te scholen over de gevolgen van hun gedrag op de kinderen;
- Het wijkteam is door de pilot Scheidingsplein beter geïnformeerd over het onderwerp en weet beter welke route zij hierin kunnen bewandelen.

Voor de zomer wordt de tussenmeting afgerond. Hierin willen wij graag nog het perspectief van de inwoners meenemen. Na de zomer vindt de eindmeting plaats.

Looptijd

November **2021** – december **2022**.

Aantal deelnemers

De pilots die vallen onder het Divosa project Rechtshulp en Sociaal Domein zijn erop gericht om op lokaal niveau te kijken wat werkt. Hierdoor vinden in 9 verschillende gemeenten op kleine schaal experimenten plaats die input kunnen opleveren voor het verbeteren van de toegang tot het recht voor iedere inwoner in iedere gemeente in Nederland. Centraal staat het samen leren van de lokale uitvoeringspraktijk. Het streven naar een groot aantal deelnemers of aantal casussen is vanaf de start van dit project geen doel geweest en het noemen van aantallen doet dan ook geen recht aan de inzet en werkwijze van de pilot. Iedere pilot is vanaf de start begeleid in de evaluatie, daarin zal ook gezorgd worden voor gevalideerde uitkomsten.

Kosten

Voor het project Rechtshulp en Sociaal Domein is € 4 miljoen uitgetrokken, hieruit worden zowel de 9 verschillende pilots, het onderzoek, de lerende aanpak en de vakkundige begeleiding gefinancierd.

Link

[Pilotgemeente Hollands Kroon wil vechtscheidingen voorkomen | Divosa](#)

Divosa / Gemeente Tilburg

Achtergrond

Dit is een van de projecten onder de paraplu van het landelijk project dat wordt uitgevoerd door Divosa. Het is gericht op het intensiveren van samenwerking tussen sociale en juridische partners in de stad om de ketenaanpak ten aanzien van multiprobleem-huishoudens effectiever te maken. Vragen die hierbij centraal staan: wat voor klantreis doorlopen deze inwoners nu eigenlijk? En welke maatschappelijke en uitvoeringsorganisaties komen ze onderweg tegen? Wat betekent dit voor hoe wij onze dienstverlening inrichten?

Doel

In een lerende uitvoeringspraktijk:

- analyse en integrale aanpak (sociaal-juridisch) van de relatie tussen veelgebruik, bezwaar en beroep en multiproblematiek; en
- in casuïstiek vanuit bezwaar meer en eerder oplossingsgerichte samenwerking zoeken met de toegang tot rechtshulp.

Stand van zaken

De inwoners die betrokken zijn in het onderzoek hebben in de periode van 2019 tot en met 2021 vier of meer bezwaren ingediend tegen een beschikking op grond van de Participatiewet en/of Wmo. Er is in deze casussen een duidelijke correlatie gevonden tussen meerdere juridische procedures en multiproblematiek. 47 van de 60 in kaart gebrachte personen (78%) hebben vier of meer bezwaren ingediend én ervaren problemen op twee of meer leefgebieden. Van deze 47 personen zijn er 29 die naast de bezwaren, een (hoger) beroepsprocedure zijn gestart. Gemiddeld hebben zij problemen op vier leefgebieden. De informele aanpak in Tilburg, 'bellen geen bezwaar', heeft deze 60 personen niet bereikt. 7 personen zijn hier eerder wel voor benaderd. Verklaring hiervoor is dat in veel zaken sprake is van het niet nakomen van een inlichtingenverplichting. Wanneer dat het geval is komen deze casussen niet meer in aanmerking voor de informele aanpak in Tilburg. In het tweede deel van de pilot zal een hierop aangepaste werkwijze uitprobeerdd worden, waarbij het streven is om 15 casussen op die manier te behandelen.

Looptijd

November **2021** – december **2022**.

Aantal deelnemers

De pilots die vallen onder het Divosa project Rechtshulp en Sociaal Domein zijn erop gericht om op lokaal niveau te kijken wat werkt. Hierdoor vinden in 9 verschillende gemeenten op kleine schaal experimenten plaats die input kunnen opleveren voor het verbeteren van de toegang tot het recht voor iedere inwoner in iedere gemeente in Nederland. Centraal staat het samen leren van de lokale uitvoeringspraktijk. Het streven naar een groot aantal deelnemers of aantal casussen is vanaf de start van dit project geen doel geweest en het noemen van aantallen doet dan ook geen recht aan de inzet en werkwijze van de pilot. Iedere pilot is vanaf de start begeleid in de evaluatie, daarin zal ook gezorgd worden voor gevalideerde uitkomsten.

Kosten

Voor het project Rechtshulp en Sociaal Domein is € 4 miljoen uitgetrokken, hieruit worden zowel de 9 verschillende pilots, het onderzoek, de lerende aanpak en de vakkundige begeleiding gefinancierd.

Link

[Op zoek naar het complexe verhaal achter een bezwaarschrift | Divosa](#)

Divosa / Gemeente Deurne

Achtergrond

Dit is een van de projecten onder de paraplu van het landelijk project dat wordt uitgevoerd door Divosa. De gemeente Deurne is gestart met een pilot waarin sociaal-juridische ondersteuning van stichting MEE geboden kan worden aan zowel de inwoner als de consulent van de gemeente in aanvraagprocedures. De ondersteuner van MEE kan een bemiddelende rol spelen tussen beide partijen met als doel om eventueel bezwaar te voorkomen. Na aanvang van de pilot zijn er bijeenkomsten geweest met de sociaal-juridische ondersteuner en consulenten van de afdelingen Jeugd en Wmo binnen de gemeente. In deze gesprekken is kennisgemaakt met de sociaal-juridische ondersteuner en is de insteek van de pilot besproken. De consulenten kunnen casussen aandragen voor de pilotaanpak.

Stand van zaken

Na de start van de pilot en de kennismakingsgesprekken bleek dat er enige onduidelijkheid was ontstaan over de insteek van de pilot en waarvoor de ondersteuning van MEE ingezet kan worden. Consulenten van de gemeente begrepen uit de kennismaking met de ondersteuner van MEE dat de pilot meer gericht was op ondersteuning van de cliënt, terwijl zij aanvankelijk hadden begrepen dat de ondersteuner er ook juist voor hen was in conflictsituaties met inwoners. Ook tussen MEE en de gemeente bleek dat de verwachtingen van beide partijen toch niet geheel op één lijn lagen op dit punt. Het aantal casussensen dat behandeld is in de pilot is, mede door de gesignaleerde onduidelijkheid onder de betrokken partijen, achtergebleven bij verwachtingen. Op het moment van de tussenmeting zijn er 2 casussen door de sociaal-juridische ondersteuner behandeld. Eén van beide casussen lijkt een goede situatie om de onafhankelijke ondersteuning zoals oorspronkelijk bedoeld in uit te proberen. Deze loopt ten tijde van de tussenmeting nog. Belangrijk voor de pilot is met name het genereren van instroom zodat de aanpak, eventueel in aangepaste vorm, voldoende uitgeprobeerd kan worden. Er is overleg gepland met de projectgroep van de pilot (bestaande uit gemeente Deurne en MEE) en Divosa om de scope en insteek van de pilot te herijken.

Looptijd

November **2021** – december **2022**.

Aantal deelnemers

De pilots die vallen onder het Divosa project Rechtshulp en Sociaal Domein zijn erop gericht om op lokaal niveau te kijken wat werkt. Hierdoor vinden in 9 verschillende gemeenten op kleine schaal experimenten plaats die input kunnen opleveren voor het verbeteren van de toegang tot het recht voor iedere inwoner in iedere gemeente in Nederland. Centraal staat het samen leren van de lokale uitvoeringspraktijk. Het streven naar een groot aantal deelnemers of aantal casussen is vanaf de start van dit project geen doel geweest en het noemen van aantallen doet dan ook geen recht aan de inzet en werkwijze van de pilot. Iedere pilot is vanaf de start begeleid in de evaluatie, daarin zal ook gezorgd worden voor gevalideerde uitkomsten.

Kosten

Voor het project Rechtshulp en Sociaal Domein is € 4 miljoen uitgetrokken, hieruit worden zowel de 9 verschillende pilots, het onderzoek, de lerende aanpak en de vakkundige begeleiding gefinancierd.

Divosa / Gemeente Nijmegen

Achtergrond

Dit is een van de projecten onder de paraplu van het landelijk project dat wordt uitgevoerd door Divosa. De pilot in de gemeente Nijmegen richt zich op het aanpakken van een fiscaal-technisch probleem voor uitkeringsgerechtigden. De aanpak van deze problematiek is direct ook aanleiding voor het versterken van de samenwerking tussen sociale en juridische hulpverlening in de gemeente. De combinatie van inkomen uit arbeid of een andere uitkering met aanvullende bijstand levert fiscaal en op het gebied van toeslagen regelmatig complicaties op. In de kern komt het erop neer dat mensen een inkomen op netto minimumniveau hebben, maar het bruto inkomen hoger ligt dan het minimum. Dat kan problemen opleveren met de inkomstenbelasting in de vorm van een naheffing van verschuldigde belasting. Vaker nog levert het terugvorderingen op van toeslagen. Dit kan zorgen voor financiële problemen bij inwoners van de gemeente Nijmegen. Doelstelling van de pilot is ervoor te zorgen dat burgers met een minimuminkomen kunnen beschikken over voorzieningen waar ze feitelijk recht op hebben. De oplossing die gemeente Nijmegen daarvoor inzet is bijzondere bijstand verstrekken, om zo te voorkomen dat mensen in de schulden raken. Deze proactieve opstelling van de gemeente ten aanzien van het probleem kan helpen om dit soort financiële problemen bij burgers te voorkomen. Vroegtijdig een passende oplossing bieden voorkomt juridisering verderop. De sociaal raadslieden in Nijmegen brengen samen met de gemeente de doelgroep in kaart en benaderen hen actief om bijzondere bijstand in te zetten. Daarbij vormt de pilot aanleiding om de samenwerking met andere sociale en juridische partners in de gemeente te versterken door hen te betrekken bij de pilot.

Stand van zaken

Er zijn tot half mei circa 35 klanten behandeld van wie het vermoeden bestaat dat zij binnen de doelgroep van de pilot vallen. In 16 gevallen is de klant inmiddels aangemeld voor het proces om te onderzoeken of de inzet van bijzondere bijstand nodig of gewenst is. Bij 2 klanten is (voorlopig) de bijzondere bijstand toegekend. Ook is een bijeenkomst georganiseerd met sociale en juridische partners uit de gemeente, waarin is nagedacht over de mogelijkheid om de samenwerking te versterken. Aan het eind van de pilot (rond november) wordt opnieuw een bijeenkomst georganiseerd om de samenwerking verder uit te bouwen.

Looptijd

November **2021** – december **2022**.

Aantal deelnemers

De pilots die vallen onder het Divosa project Rechtshulp en Sociaal Domein zijn erop gericht om op lokaal niveau te kijken wat werkt. Hierdoor vinden in 9 verschillende gemeenten op kleine schaal experimenten plaats die input kunnen opleveren voor het verbeteren van de toegang tot het recht voor iedere inwoner in iedere gemeente in Nederland. Centraal staat het samen leren van de lokale uitvoeringspraktijk. Het streven naar een groot aantal deelnemers of aantal casussen is vanaf de start van dit project geen doel geweest en het noemen van aantallen doet dan ook geen recht aan de inzet en werkwijze van de pilot. Iedere pilot is vanaf de start begeleid in de evaluatie, daarin zal ook gezorgd worden voor gevalideerde uitkomsten.

Kosten

Voor het project Rechtshulp en Sociaal Domein is € 4 miljoen uitgetrokken, hieruit worden zowel de 9 verschillende pilots, het onderzoek, de lerende aanpak en de vakkundige begeleiding gefinancierd.

Divosa / Gemeente Oude IJsselstreek

Achtergrond

Dit is een van de projecten onder de paraplu van het landelijk project dat wordt uitgevoerd door Divosa. Deze pilot is in 2021 tot stand gekomen naar aanleiding van veranderingen in de visie op bezwaarafhandeling door STOER. STOER voert de Participatiewet uit voor de gemeente Oude IJsselstreek. Centraal staat het proces van initieel klachtgesprek tot aan de bezwaarprocedure, waarbij men volgens de nieuwe visie vooral wil voorkomen dat het tot een bezwaarprocedure komt. De achtergrond hierbij is dat de gemeente in het sociaal domein werkt vanuit vertrouwen en de visie dat iedereen iets kan bijdragen. Maar wat als je in conflict raakt met die inwoner, hoe houd je dan vast aan de visie en hoe geef je dan vorm aan vertrouwen?

Stand van zaken

De diverse onderdelen van het contact met STOER, van afwijzing tot en met de uitkomst van de bezwaarprocedure, zijn in een nulmeting onderzocht vanuit het perspectief van de inwoners, om zo een goed beeld te krijgen van hoe de inwoners het contact ervaren hebben. In totaal is gesproken met 14 inwoners, van de in totaal 30 die in 2020 bezwaar hebben gemaakt tegen een besluit. Deze eerste meting heeft al een aantal inzichten opgeleverd:

- Het eerste contact is belangrijk. Inwoners vinden het belangrijk dat er naar hun verhaal wordt geluisterd;
- Ook in het vervolg is meer (persoonlijk) contact gewenst. Inwoners willen zich gehoord voelen en 'menselijk' behandeld worden;
- De meerderheid van de inwoners werd verrast door een negatief besluit door de gemeente. De besluitvormingsbrief zelf vond men in het algemeen wel duidelijk. Een ruime meerderheid vond de ondersteuning na het negatieve besluit onvoldoende;
- De mogelijkheid om een onafhankelijk cliëntondersteuner om hulp te vragen is bij de meeste respondenten niet bekend;
- De meeste respondenten zijn tevreden met de uitkomst van de bezwaarprocedure, maar ontevreden over het bezwaarproces.

Voor de zomer wordt een tussenmeting en na de zomer een eindmeting uitgevoerd.

Looptijd

November **2021** – december **2022**.

Aantal deelnemers

De pilots die vallen onder het Divosa project Rechtshulp en Sociaal Domein zijn erop gericht om op lokaal niveau te kijken wat werkt. Hierdoor vinden in 9 verschillende gemeenten op kleine schaal experimenten plaats die input kunnen opleveren voor het verbeteren van de toegang tot het recht voor iedere inwoner in iedere gemeente in Nederland. Centraal staat het samen leren van de lokale uitvoeringspraktijk. Het streven naar een groot aantal deelnemers of aantal casussen is vanaf de start van dit project geen doel geweest en het noemen van aantallen doet dan ook geen recht aan de inzet en werkwijze van de pilot. Iedere pilot is vanaf de start begeleid in de evaluatie, daarin zal ook gezorgd worden voor gevalideerde uitkomsten.

Kosten

Voor het project Rechtshulp en Sociaal Domein is € 4 miljoen uitgetrokken, hieruit worden zowel de 9 verschillende pilots, het onderzoek, de lerende aanpak en de vakkundige begeleiding gefinancierd.

Divosa / Gemeente Utrecht

Achtergrond

Dit is een van de projecten onder de paraplu van het landelijk project dat wordt uitgevoerd door Divosa. De pilot in de gemeente Utrecht beoogt om een gelijkwaardiger relatie tussen burger en overheid te bewerkstelligen, het rechtsgevoel en rechtvaardiger besluiten te verbeteren en een laagdrempeliger toegang te realiseren. In de pilot ligt de nadruk op het betrekken van meerdere partners in de stad, duidelijkere routes voor samenwerking en toegang creëren en het borgen dat partners blijven leren van elkaar. Het betreft een vervolg op de pilot 32 Samenwerken in de eerste lijn.

In de pilot wordt concreet ingezet op:

- De ontwikkeling van een sociaal-juridische routekaart voor de gemeente Utrecht. Deze routekaart heeft als doel om te zorgen dat inwoners en hulpverleners in de keten begrijpen welke stappen wanneer gezet kunnen worden om te komen tot passende rechtshulpverlening;
- De doorontwikkeling van een signaleringsoverleg met externe partners in de eerste en tweede lijn rechtshulp, om de onderlinge samenwerking tussen de ketenpartners te versterken en te verdiepen. Aan dit signaleringsoverleg nemen onder andere het Juridisch Loket, de sociale advocatuur, sociaal raadslieden, buurtteams en de gemeente deel. Het is geen casusoverleg, maar bedoeld om van gedachten te wisselen over gemeenschappelijke thema's, dilemma's en vraagstukken;
- De uitbreiding van pre-meditation en het vroegtijdig contact leggen met inwoners, om zo mogelijk conflicten tussen inwoner en overheid of escalatie te voorkomen, en inwoners inzicht te geven in en zeggenschap te geven over het proces van aanvraag, beroep en besluitvorming.

Stand van zaken

Inmiddels zijn, op basis van input van inwoners en professionals, verschillende prototypes van de sociaal-juridische routekaart ontwikkeld. Deze worden aan de gemeente voorgelegd, die daaruit een keuze maakt. In het najaar van 2022 vindt nader onderzoek plaats naar de effecten van de werkwijze in de pilot.

Looptijd

November 2021 – december 2022.

Aantal deelnemers

De pilots die vallen onder het Divosa project Rechtshulp en Sociaal Domein zijn erop gericht om op lokaal niveau te kijken wat werkt. Hierdoor vinden in 9 verschillende gemeenten op kleine schaal experimenten plaats die input kunnen opleveren voor het verbeteren van de toegang tot het recht voor iedere inwoner in iedere gemeente in Nederland. Centraal staat het samen leren van de lokale uitvoeringspraktijk. Het streven naar een groot aantal deelnemers of aantal casussen is vanaf de start van dit project geen doel geweest en het noemen van aantallen doet dan ook geen recht aan de inzet en werkwijze van de pilot. Iedere pilot is vanaf de start begeleid in de evaluatie, daarin zal ook gezorgd worden voor gevalideerde uitkomsten.

Kosten

Voor het project Rechtshulp en Sociaal Domein is € 4 miljoen uitgetrokken, hieruit worden zowel de 9 verschillende pilots, het onderzoek, de lerende aanpak en de vakkundige begeleiding gefinancierd.

Divosa / Gemeente Wijk bij Duurstede

Achtergrond

Dit is een van de projecten onder de paraplu van het landelijk project dat wordt uitgevoerd door Divosa. In de gemeente Wijk bij Duurstede is het Startpunt Scheiden gelanceerd in samenwerking met de lokale uitvoerder van het sociaal domein, stichting Binding. Het Startpunt is erop gericht om escalatie in scheidingen en in het beëindigen van relaties te voorkomen door aan de voorkant van het proces informatie en ondersteuning te bieden. Het startpunt is binnen Binding ondergebracht bij de afdeling Welzijn en wordt bemenst door één kwartiermaker. Er zijn twee lokale (familierecht) advocaten/mediators aangesloten naar wie kan worden doorverwezen en aan wie vragen kunnen worden gesteld. Aansluiting wordt verder gezocht bij de interne sociaal raadslieden. Er is ook gesproken met het Juridisch Loket en lokale huisartsen over mogelijke samenwerking. Het Startpunt Scheiden heeft een website en inwoners kunnen direct contact opnemen. De casussen die het punt tot nu toe heeft behandeld zijn ook direct bij het Startpunt binnengekomen. Er zijn tot juni circa 20 casussen behandeld, waarin de ondersteuning uiteenloopt van één gesprek tot meerdere contactmomenten met één of beide partners. In een meerderheid van de zaken neemt één van de partijen betrokken bij de scheiding contact op met het Startpunt, bij een klein aandeel is dat een stel. In alle zaken is sprake van vragen of problematiek rondom wonen. In een deel van de casussen is doorwezen naar de advocaten/mediators en de sociaal raadslieden zijn betrokken bij meer financiële of juridische vraagstukken.

Stand van zaken

Een aantal aspecten komt na de eerste maanden naar voren als succesfactor in de pilot:

- De directe aanmeldingen van inwoners suggereren dat in veel gevallen het Startpunt inderdaad aan het begin van de scheiding of beëindiging van de relatie betrokken wordt; dat is een voorwaarde wil het Startpunt escalatie verminderen of tegengaan;
- De ondersteuning lijkt in een behoefte te voorzien en is qua insteek anders dan bijvoorbeeld advies van vrienden of familie. De ondersteuning heeft tot doel bewustwording te creëren van iemands eigen rol en gedrag in de relatie en binnen de scheiding.;
- De samenwerking met sociaal raadslieden bij scheidingen is belangrijk, omdat er bij scheidingen ook veel financiële en juridische aspecten spelen;
- De aansluiting bij de advocaten/mediators wordt als prettig ervaren en beide partijen kunnen elkaar aanvullen. Bijvoorbeeld door het geven van een eerste advies over het al dan niet inzetten van mediation aan één van de betrokken partijen. Dan kunnen de mediators meteen met beide partijen in gesprek.

Het is interessant om te verkennen of de kwartiermaker van het Startpunt ook een rol kan spelen in casussen waarin een scheiding centraal staat, die al langer lopen bij andere afdelingen van Binding.

Looptijd

November **2021** – december **2022**.

Aantal deelnemers

De pilots die vallen onder het Divosa project Rechtshulp en Sociaal Domein zijn erop gericht om op lokaal niveau te kijken wat werkt. Hierdoor vinden in 9 verschillende gemeenten op kleine schaal experimenten plaats die input kunnen opleveren voor het verbeteren van de toegang tot het recht voor iedere inwoner in iedere gemeente in Nederland. Centraal staat het samen leren van de lokale uitvoeringspraktijk. Het streven naar een groot aantal deelnemers of aantal casussen is vanaf de start van dit project geen doel geweest en het noemen van aantallen doet dan ook geen recht aan de inzet en werkwijze van de pilot. Iedere pilot is vanaf de start begeleid in de evaluatie, daarin zal ook gezorgd worden voor gevalideerde uitkomsten.

Kosten

Voor het project Rechtshulp en Sociaal Domein is € 4 miljoen uitgetrokken, hieruit worden zowel de 9 verschillende pilots, het onderzoek, de lerende aanpak en de vakkundige begeleiding gefinancierd.

Wijkrechtbank Eindhoven

Achtergrond

De Wijkrechtbank Eindhoven zet zich niet alleen in om het strafbare feit te berechten, maar ook om een duurzame oplossing te vinden voor andere problemen van een verdachte, zoals schulden of een huurgeschil. Op kleinere schaal richt de Wijkrechtbank zich ook op civiele zaken waarbij multiproblematiek aan de orde is. De rechtzoekende wordt bijgestaan door een advocaat. De advocaat is belangenbehartiger en vertrouwenspersoon van de rechtzoekende, vervult een regierol in de gezamenlijke aanpak van de problemen van de verdachte en ziet erop toe dat alle betrokken partijen gemaakte afspraken nakomen. De Wijkrechtbank Eindhoven is een initiatief van de rechtbank Oost-Brabant, in samenwerking met onder meer het Openbaar Ministerie, de lokale advocatuur, de gemeente Eindhoven en andere lokale (hulpverlenings)organisaties. Het programma stelselvernieuwing rechtsbijstand is bij deze pilot betrokken door de vormgeving en financiering van één alomvattende vergoeding voor de gehele behandeling van de zaak door de betrokken advocaat.

Doel

Inzicht verkrijgen of extra investeren in rechtsbijstand aan de voorkant leidt tot structurele oplossingen voor problemen van verdachten en andere rechtzoekenden met multiproblematiek.

Stand van zaken

Sinds het begin van de pilot heeft de wijkrechtbank ongeveer 97 zaken behandeld. De coronacrisis en de gevolgen hiervan voor de behandeling van strafzaken (telefonisch horen, online zittingen etc.) hebben geleid tot een lager aantal afgehandelde zaken dan voorzien. De wijkrechtbank is vorig jaar geëvalueerd en vervolgens verlengd tot juli 2022, zodat er meer zaken en een grotere verscheidenheid aan zaken behandeld konden worden. Op dit moment wordt er door de lokale initiatiefnemers – in overleg met het ministerie en de Raad voor Rechtsbijstand – overlegd over een mogelijk vervolg.

Looptijd

Oktober 2019 – medio 2022.

Aantal deelnemers

De wijkrechtbank heeft 82 strafzaken en 15 civiele zaken behandeld (peildatum 30 mei 2022).

Kosten

Voor de kosten voor rechtsbijstand is in de pilotperiode circa € 250.000,- beschikbaar gesteld.

Rechtsbijstand slachtoffers van ernstige gewelds- en zedenmisdrijven

(pilot slachtoffer-advocatuur)

Achtergrond

De motie Toorenburg c.s. roept de regering op bij het inrichten van rechtshulppakketten met voorrang aandacht te besteden aan slachtoffers en deze pakketten conform bestaande afspraken kosteloos beschikbaar te stellen aan slachtoffers van ernstige gewelds- en zedendelicten.¹ Aanleiding voor deze motie was het WODC-onderzoek naar de positie van de slachtofferadvocatuur.² Er is een aantal knelpunten in de rol van de slachtofferadvocatuur zoals rondom de doorverwijzing, taakverdeling, opleiding/deskundigheid en vergoeding die in de pilot wordt geadresseerd.

Doel

Bij de inrichting van de pilot wordt de taakverdeling tussen de ondersteuning door Slachtofferhulp Nederland enerzijds en de slachtofferadvocaat anderzijds verduidelijkt. Daarnaast wordt geëxperimenteerd met het invoeren van een piketdienst voor slachtofferadvocaten. Deze pilot moet bijdragen aan de ontwikkeling van een rechtshulppakket voor slachtoffers van ernstige gewelds- en zedenmisdrijven.

Stand van zaken

De pilot is eind juni 2021 afgerond en vervolgens geëvalueerd. Op basis van de evaluatie hebben de betrokken partijen besloten over een vervolg. Ten aanzien van de rechtsbijstand aan zedenslachtoffers is besloten om voorbereidingen te treffen voor de landelijke implementatie van de vroegtijdige en actieve doorverwijzing naar een advocaat. Voor wat betreft de rechtsbijstand aan slachtoffers van ernstig geweld is geconcludeerd dat de werkwijze uit de pilot nog niet voldoende ontwikkeld was om over te gaan tot landelijke implementatie. Daarom is besloten deze werkwijze te herijken en te beproeven in een vervolg op de eerdere pilot.

Looptijd

Aanvankelijke pilot: september 2020 – oktober 2021; vervolg zedentraject: mei 2022 – eind 2022; vervolg ernstig geweldstraject: mei 2022 – voorjaar 2023.

Aantal deelnemers

Gedurende de pilot die in juni 2022 is afgerond is in de twee politieregio's aan ten minste³ 257 slachtoffers van ernstig gewelds- en zedendelicten een doorverwijzing aangeboden. In totaal hebben 227 slachtoffers hiervan gebruik gemaakt.

Kosten

De kosten van de aanvankelijke pilot, die in juni 2022 is afgerond, bedroegen circa € 300.000,-. Voor het vervolgtraject omtrent zeden is een bedrag van circa € 87.000,- begroot. Voor het vervolgtraject omtrent ernstig geweld is een bedrag van circa € 200.000,- begroot.

1 Kamerstukken II 2018/2019, 35000 VI, nr. 47

2 Kamerstukken II 2018/2019 31753/33552, 157

3 Niet bekend is aan hoeveel slachtoffers van ernstig geweldsdelicten in de regio Gelderland-Midden deze doorverwijzing wel is aangeboden, maar geen doorverwijzing gewenst werd.

Wijkrechtspraak op Zuid

(Rotterdam)

Achtergrond

In het voorjaar 2020 is de pilot Wijkrechtspraak op Zuid gestart in Rotterdam, waarbij professionele instanties hulp bieden aan buurtbewoners met problemen op twee of meer leefgebieden. Het betreft hier een pilot van de lokale partners in de strafrechtketen. Door een integrale en gecoördineerde aanpak wordt gezocht naar een duurzame oplossing. De professionals werken hierbij onderling nauw samen. De beslissing van de wijkrechter kan bijdragen aan duurzame oplossingen door zaken van de bewoners integraal te behandelen (onder meer door gecombineerde zittingen). Het project richt zich op de wijken Hillesluis, Bloemhof en vanaf 1 augustus 2021 ook de Afrikaanderwijk, Feijenoord en Vreewijk. Wijkrechtspraak op Zuid is een initiatief van de rechtbank Rotterdam, de gemeente Rotterdam, het Openbaar Ministerie, de politie en de lokale advocatuur. Het programma stelselvernieuwing rechtsbijstand is bij deze pilot betrokken door de financiering van de innovatieve vorm van rechtsbijstand in procedures van de wijkrechtspraak.

Doel

Binnen het project is een belangrijke rol weggelegd voor de advocatuur. De advocaat staat de bewoner bij en brengt samenhang aan door te inventariseren welke problemen er spelen met een juridische component. De advocaat vervult hiermee een belangrijke regierol ten aanzien van lopende of nog te starten gerechtelijke procedures en draagt bij aan een logische bundeling van zaken. Er wordt in het project geëxperimenteerd met een bijzondere manier om multiproblematiek bij de kern aan te pakken en in samenhang met elkaar op te lossen. Dit kan op den duur leiden tot een beperking van het meervoudig gebruik van rechtsbijstand. Voor het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand is dit project een interessant middel om te onderzoeken in hoeverre een kanteling naar integrale probleemoplossing ook van toepassing kan zijn in het strafrecht en welk effect dit heeft op de rechtsbijstand.

Stand van zaken

De pilot is van start gegaan in het voorjaar van 2020. Vanwege (de maatregelen ter bestrijding van) het coronavirus viel de instroom van zaken in de eerste periode tegen. Desalniettemin is er inmiddels in ruim 100 zaken ervaring opgedaan met deze innovatieve werkwijze. Op 1 april 2022 is de subsidieregeling voor deze pilot verlopen. Op dit moment vindt er overleg plaats tussen de lokale initiatiefnemers, de Raad voor Rechtsbijstand en het ministerie over een mogelijke verlenging van deze pilot.

Looptijd

1 juni 2020 – 1 april 2022. Mogelijk wordt de pilot nog verlengd.

Aantal deelnemers

Er zijn in het kader van de pilot ruim 100 zaken behandeld (peildatum 31 mei 2022).

Kosten

Het subsidieplafond is vastgesteld op maximaal € 132.000,-.

Pilot ZSM

(intensivering rechtsbijstand en ontwikkeling
bijpassende financierings-systematiek)

Achtergrond

Steeds meer strafzaken worden afgedaan in het ZSM-werkproces. De mogelijkheden van rechtsbijstand in het ZSM-proces worden geïntensiveerd. Bij de intensivering van de rechtsbijstand is echter de vergoedingensystematiek niet aangepast aan de nieuwe werkwijze. Hierdoor is het vergoedingensysteem complex, administratief belastend en is er weinig tot geen forfaitaire werking op onderdelen.

Doel

Komen tot adequate rechtsbijstand voor rechtzoekende verdachten in het ZSM-proces en bij de oplegging van een OM-strafbeschikking. Het doen van onderzoek naar een vergoedingensystematiek die aansluit bij deze bijstand.

Onderzoeken hoe de huidige werkwijze in het ZSM-traject in lijn kan worden gebracht met de doelen van de stelselvernieuwing rechtsbijstand ten aanzien van adequate vergoedingen, kwaliteit voor de rechtzoekende en toekomstbestendigheid.

Stand van zaken

Intensivering ZSM-rechtsbijstand

- De ZSM-rechtsbijstand bij OM-afdoening (afdoeningsbijstand) is inmiddels geïntensiveerd.
- De afdoeningsbijstand voor aangehouden verdachten is nu in alle 10 regio's ingevoerd. Aangehouden verdachten wier zaak het OM met een strafbeschikking afdoet kunnen daarbij in aanmerking komen voor kosteloze rechtsbijstand.
- Voor verdachten van misdrijven die zich op vrije voeten bevinden geldt dat zij bij een (voornemen tot) OM-strafbeschikking de mogelijkheid hebben gebruik te maken van een kosteloos standaard consult met een advocaat.
- Momenteel wordt samen met de ketenpartners en de advocatuur gewerkt aan het laatste onderdeel van het intensiveringsprogramma rechtsbijstand in het ZSM-proces. Dit betreft de intensivering van consultatiebijstand in de zin dat elke verdachte die het ZSM-proces binnenkomt een gesprek krijgt met een advocaat. Indien de verdachte afstand wil doen van verhoorbijstand dan zal hij dat ten overstaan van deze advocaat moeten bevestigen. Zo wordt geborgd dat verdachten die afstand doen van verhoorbijstand over de gevolgen daarvan door de advocaat worden geïnformeerd.
- Hiermee is reeds in de politieregio's Amsterdam, Oost-Brabant en Zeeland-West-Brabant een start gemaakt.
- De verwachting is dat in de loop van dit jaar steeds meer regio's zullen beginnen met de intensivering van consultatiebijstand.

Vergoedingensystematiek ZSM

- Het ministerie van J&V, de NOV en de Raad voor Rechtsbijstand hebben gezamenlijk verkend hoe de ZSM-rechtsbijstand kan worden verbeterd, in lijn met de doelstellingen van de stelselvernieuwing. Daarbij werd niet alleen gekeken naar de vergoedingensystematiek, maar ook naar kwaliteitsverbetering en toekomstbestendigheid in het stelsel. Deze verkenning is begin 2022 afgerond met een aantal aanbevelingen voor een mogelijk vervolg. Twee van deze aanbevelingen – omtrent de vergoedingen voor verhoorbijstand en het declaratieproces – worden betrokken bij de werkzaamheden in het kader van de Stelselvernieuwing Rechtsbijstand. Voor wat betreft de overige aanbevelingen is geconstateerd dat er onvoldoende draagvlak bestond bij ketenpartners om deze nader uit te werken. Daarmee is de verkenning rond de vergoedingensystematiek in mei 2022 afgerond.

Looptijd

Intensivering ZSM-rechtsbijstand: mei **2020** – eind **2022**; vergoedingensystematiek: mei **2020** – voorjaar **2022**.

Aantal deelnemers

De inspanningen rond de intensivering van ZSM-rechtsbijstand raken landelijk alle ZSM-locaties. Voor wat betreft de verkenning vergoedingensystematiek is geen sprake van deelnemende rechtzoekenden, aangezien het een beleidsverkenning betrof.

Kosten

Ten behoeve van beide trajecten (intensivering en verkenning) is een bedrag van € 350.000,- begroot.

LegalGuard

(Consumenten-recht)

Achtergrond

LegalGuard, een initiatief van Achmea, is opgericht om niet-verzekerde klanten op juridisch vlak te helpen vanuit de ervaring en best practices die Achmea heeft opgedaan. In de pilot hielp LegalGuard Wrb-gerechtigden met een consumentengeschil met een leverancier op alternatieve wijze bij de oplossing in drie opeenvolgende fasen: 1. advisering om waar mogelijk zelf tot een oplossing te komen, 2. aanvullende juridische hulp bij buitengerechtelijke geschiloplossing en als dat niet slaagt 3. juridische bijstand in een juridische procedure.

Doel

Het doel van de pilot was om ervaring op te doen met een andere aanbieder van juridische dienstverlening – in casu de werkwijze van een rechtsbijstandsverzekeraar – die geen deel uitmaakt van het huidige stelsel van rechtsbijstand. Daarnaast kon ervaring worden opgedaan met een andere, laagdrempelige manier van werken die nieuwe inzichten kon opleveren voor wat betreft het verlenen van rechtsbijstand. Daarmee sloot de pilot aan bij de doelstelling om in het nieuwe stelsel ook andere aanbieders van juridische dienstverlening de mogelijkheid te geven om – bij het voldoen aan bepaalde criteria en randvoorwaarden – diensten te leveren. De verwachting was dat de nieuwe manier van werken inzichten zou opleveren voor de ontwikkeling van rechtshulp pakketten.

Stand van zaken

De evaluatie van de pilot is afgerond.

Looptijd

1 maart 2019 – 1 maart 2020.

Aantal deelnemers

Aantal zaken/gebruikers: 17.

Zelf-regieroute scheiden

Achtergrond

Dit is één van de projecten die vallen onder de subsidieregeling van € 10 miljoen die de Raad voor Rechtsbijstand uitvoert. Dit project ziet op het (door-)ontwikkelen van de zelf-regieroute die rechtzoekenden zelf in staat stelt (onder begeleiding van het platform) om scheidingsafspraken te maken en de consequenties ervan te doorgronden.

Doel

Het doel van dit project is om rechtzoekenden de regie te laten nemen in hun scheidingsproces wat leidt tot meer en toegankelijke informatie voor iedereen. Daarnaast sluit het platform aan bij de doelstelling om in het toekomstige stelsel problemen te voorzien van een duurzame en integrale oplossing. Ten aanzien van de oplossing is de verwachting dat de rechtzoekende niet direct weer een nieuw probleem heeft, omdat nazorg als integraal onderdeel van de route wordt aangeboden en andere instanties worden betrokken.

In het plan worden vijf actielijnen beschreven die bijdragen aan de doelstelling van het project:

1. Doorontwikkelen van de zelf-regie-route: intake en signalering
2. Vereenvoudigen klantreis: gericht op minder zelfredzamen die met hulp van een derde (bijvoorbeeld maatschappelijk werker) het intakeproces doorlopen
3. Nazorg: uitbreiding platform met nazorgmodules
4. Specialisme professionals: verdere specialisatie en professionalisering, door bijvoorbeeld best practices verder uit te werken en introduceren van vormen van gestructureerde feedback
5. Evaluatie en evidence based aanbevelingen: realiseren van monitoring en data-analyse ten behoeve van evaluatie en het doen van aanbevelingen

Stand van zaken

De afgelopen periode is de digitale toegang voor kinderen ontwikkeld, zijn de nazorgmodules geïmplementeerd en is er een bijeenkomst voor advocaten gehouden en geëvalueerd. Via de website uitelkaar.nl is meer informatie over het project en de werkwijze te vinden.

Looptijd

Juli 2020 – december 2022.

Aantal deelnemers

De projecten die vallen onder de subsidieregeling van € 10 miljoen zijn gericht op ontwikkeling en niet op (grote hoeveelheden) gebruikers. Bij de eindevaluatie valt wel iets te zeggen over aantallen.

Kosten

Subsidiebudget: € 870.000,-

Gezinsadvocaat

Achtergrond

Dit is één van de projecten die vallen onder de subsidieregeling van € 10 miljoen die de Raad voor Rechtsbijstand uitvoert. Dit project ziet op de ontwikkeling van een Gezinsadvocaat (duo van een gezinsadvocaat en gedragswetenschapper), die in een scheidingsproces over de scheidingsprocedure en aanverwante problematiek de regie voert over de gehele route van zorg en recht, van scheidingsprocedure (of van het Loket) tot en met nazorg. De Gezinsadvocaat werkt aan op maat gemaakte oplossingen in samenwerking met de rechter, de mediator, de gedragswetenschapper, de systeemdeskundige, maar ook met het sociaal wijkteam, Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming, jeugd GGZ en anderen.

Doel

Het doel van deze pilot is een overzichtelijke situatie creëren voor de rechtzoekenden, waarbij één aanspreekpunt de rechtzoekende helpt met het scheidingsproces van het gezin. Binnen dit project zullen verschillende organisaties samenwerken onder regie van één gezinsadvocaat om een gezin door het scheidingsproces te leiden.

Stand van zaken

Vanaf 1 mei 2021 is het mogelijk dat ouders zich bij de Gezinsadvocaat aanmelden. De meeste meldingen komen via de gemeentelijke wijkteams. Het duo van gezinsadvocaat en gedragswetenschapper wordt nu standaard ingezet in alle zaken en is regievoerder, geen belangenbehartiger. Tijdens de pilot wordt een zaak daarom besproken met een ScheidingsAdviesTeam voordat het aan een rechter wordt voorgelegd. Deze werkwijze is afgestemd met de NOVA.

Via de website gezinsadvocaat.nl is meer informatie over het project en de werkwijze te vinden.

Looptijd

Juni 2020 – december 2022.

Aantal deelnemers

Eind maart 2022 waren er in totaal 41 zaken aangemeld, waarvan er 30 in behandeling konden worden genomen. Deze pilot is gericht op ontwikkeling en niet op (grote hoeveelheden) gebruikers.

Kosten

Subsidiebudget: € 972.840,-

Link

[De Gezinsadvocaat voor verbinding tussen zorg en recht – raadvoorrechtsbijstand.org](https://raadvoorrechtsbijstand.org)

Rechtsbijstandsportaal/ online doorverwijssysteem

Achtergrond

Dit is één van de projecten die vallen onder de subsidieregeling van € 10 miljoen die de Raad voor Rechtsbijstand uitvoert. Dit project ziet op het ontwikkelen van een (online) triage-instrument. De rechtzoekende of een (juridisch) dienstverlener kan dit instrument gebruiken om tot een diagnose te komen.

Doel

Het doel van dit project is om meer inzicht te krijgen in de problematiek van de rechtzoekende om op deze manier passende oplossingsroutes te ontwikkelen. Om dit te bereiken wordt gebruik gemaakt van data-analyse en kunstmatige intelligentie. Het portaal zal hierdoor bruikbare kennis kunnen opleveren die kan bijdragen aan de vorming van oplossingsroutes. De data-analyse zal tevens laten zien welke soort problematiek zich niet laat oplossen door systemen. Het portaal geeft een aanzet tot verdere digitalisering van het stelsel van rechtsbijstand.

Stand van zaken

Het portaal is live en draait mee met pilots in Leiden. Het laatste rechtsgebied 'Wonen' is in maart jl. op het portaal gepubliceerd en inmiddels zijn er 32 landingspagina's gerealiseerd. Begin februari zijn nog enkele toepassingen gerealiseerd om AI in te kunnen zetten bij grote hoeveelheden content. De samenwerking met ketenpartners verloopt over het algemeen goed. De komende periode wordt de samenwerking met andere stakeholders verder uitgerold. Via de website rechtsbijstandportaal.nl is meer informatie over het project en de werkwijze te vinden.

Looptijd

Juli 2020 – december 2022.

Aantal deelnemers

De projecten die vallen onder de subsidieregeling van € 10 miljoen zijn gericht op ontwikkeling en niet op (grote hoeveelheden) gebruikers.

Kosten

Subsidiebudget: € 861.191,-

Mijn Zaak

Achtergrond

Dit is één van de projecten die vallen onder de subsidieregeling van € 10 miljoen die de Raad voor Rechtsbijstand uitvoert. Dit project ziet op de ontwikkeling van een digitale applicatie 'MIJN ZAAK'. Het faciliteert het aanleggen van een elektronisch zaakdossier van de rechtzoekende op één plek. De rechtzoekende kan (rechts-)hulpverleners toegang verlenen tot zijn of haar dossier. Tevens is het een communicatieplatform voor bij een geschil betrokken partijen en (rechts-)hulpverleners, een interdisciplinair overlegforum waar op maat naar oplossingen kan worden toegewerkt.

Doel

Het doel van dit project is overzicht creëren in zaken voor rechtzoekenden en (rechts-)hulpverleners en de communicatie tussen betrokken partijen en (rechts-)hulpverleners laten plaatsvinden en verbeteren.

Stand van zaken

De afgelopen periode is verder gewerkt aan de tool. De dashboards van de klant en die van de professional zijn afgelopen periode verder ontwikkeld en verbeterd. Er zijn tests uitgevoerd met professionals: sociaal raadslidenwerk en werkplaats financiën, MEE, Stichting IK WIL en het Juridisch Loket, en klanten. Het project bevindt zich in de uitvoeringsfase.

Looptijd

September **2020** – december **2022**.

Aantal deelnemers

Niet van toepassing

Kosten

Subsidiebudget: € 772.865,-

Link

[Een kennismaking met 'Mijn Zaak', een initiatief binnen de subsidieregeling – raadvoorrechtsbijstand.org](https://raadvoorrechtsbijstand.org)

Beslisboom

Achtergrond

Dit is één van de projecten die vallen onder de subsidieregeling van € 10 miljoen die de Raad voor Rechtsbijstand uitvoert. Het project ziet op het ontwikkelen van een beslisboom om de complexe besluitvorming door juridische professionals bij multiproblematiek te ondersteunen. De beslisboom ziet op een aantal onderwerpen die betrekking hebben op de functionele, emotionele en sociale problemen die spelen bij de rechtzoekende met multiproblematiek.

Doel

De beslisboom geeft inzicht in een mogelijke oplossingsroute binnen het stelsel van rechtsbijstand, maar betreft ook andere domeinen in de oplossingsroute.

Stand van zaken

Op basis van onderzoek onder potentiële gebruikers van de tool heeft subsidiënt geconcludeerd dat ontwikkeling van een digitale multicriteria-beslisboom draagvlak ontbeert. Het naar aanleiding daarvan ingediende wijzigingsverzoek kon binnen de kaders van de subsidieregeling niet worden gehonoreerd. Het project zit in de afrondende fase.

Looptijd

Januari 2021 – juni 2022.

Aantal deelnemers

De projecten die vallen onder de subsidieregeling van € 10 miljoen zijn gericht op ontwikkeling en niet op (grote hoeveelheden) gebruikers. Bij de eindevaluatie valt wel iets te zeggen over aantallen.

Kosten

Subsidiebudget: € 305.769,-

Berekenjescheiding.nl

(voorheen: Onlinetool financiën bij Scheiden)

Achtergrond

Dit is één van de projecten die vallen onder de subsidieregeling van € 10 miljoen die de Raad voor Rechtsbijstand uitvoert. Dit project ziet op het ontwikkelen van een online rekenprogramma (met online scan). Dit geeft een rechtzoekende inzicht in de financiële situatie na de scheiding van hem/haar en die van de partner. Inclusief de volledige berekening van de kinder- en partneralimentatie op basis van de Tremarichtlijn.

Doel

Het doel is om financieel inzicht bij scheiding voor alle rechtzoekenden laagdrempelig toegankelijk te maken. Voor de Wrb-rechtzoekende is het gebruik gratis. Met het rekenprogramma kan de rechtzoekende zelf, al dan niet samen met zijn/haar partner en desgewenst in samenspraak met een hulpverlener, de afspraken online doorrekenen die hij/zij voor ogen heeft. Hierdoor wordt de kans op escalatie verkleind. Rechtzoekenden kunnen indien gewenst gegevens digitaal uitwisselen met of gekoppeld worden aan een professional. Dit maakt het werk van een tweedelijns professional in geval van een Wrb-rechtzoekende efficiënter.

Stand van zaken

De ontwikkelfase is inmiddels geheel afgerond en de pilotfase is gestart. Via de website berekenjescheiding.nl is meer informatie over het project en de werkwijze te vinden.

Looptijd

December 2020 – december 2022.

Aantal deelnemers

De projecten die vallen onder de subsidieregeling van € 10 miljoen zijn gericht op ontwikkeling en niet op (grote hoeveelheden) gebruikers. Bij de evaluevaluatie valt wel iets te zeggen over aantallen.

Kosten

Subsidiebudget: € 975.000,-

ADR cliënten- ondersteuningstool

Achtergrond

Het juridiseren van geschillen met de overheid door bezwaar- en klachtenprocedures behoort tot de belangrijkste knelpunten van burgers. Hoewel dejuridisering geen doel op zich is, wordt van de overheid wel gevraagd om “conflictvaardiger” te denken. Om die reden is het van belang dat professionele cliëntondersteuners in staat zijn om situaties en escalaties te herkennen en om te adviseren over een passende route voor de specifieke casus. Deze vaardigheid vraagt een ontwikkeling van cliëntondersteuners, waarvoor deze pilot een aanzet geeft. De pilot richt zich daarbij in eerste instantie op cliëntondersteuners van het Juridisch Loket en is daarna mogelijk uit te breiden naar andere cliëntondersteuners.

Doel

In deze pilot wordt een alternatief geschiloplossings-adviesinstrument ontwikkeld voor cliëntondersteuning bij (potentiële) geschillen tussen de burger en de overheid. Dit ADRI-adviesinstrument maakt gebruik van Kunstmatige Intelligentie. ADRI staat voor ‘Appropriate Dispute Resolution Intelligence’. Het eindresultaat stelt professionals in staat om situaties en (dreigende) escalaties te herkennen en te adviseren over passende oplossingsroutes voor specifieke casussen. Het instrument zal aansluiten bij de (responsieve) werkprocessen bij bestuursorganen.

Stand van zaken

Deze pilot is in de huidige vorm niet haalbaar gebleken. De betrokken organisaties zijn er niet in geslaagd om een nader uitgewerkt plan van aanpak te maken dat voldoende vertrouwen gaf om een GO voor het vervolg te geven. Er is meer tijd nodig om een dergelijke pilot uit te werken. Omdat er behoefte is aan cliëntondersteuning gericht op laagdrempelige geschiloplossing, streven we ernaar in de tweede helft 2022 een nieuwe pilot te starten.

Looptijd

Juni 2021 – november 2021 (stopgezet).

Aantal deelnemers

De pilot in deze vorm is niet haalbaar gebleken. Het aantal deelnemers was nog niet vastgesteld.

Kosten

Er is een initiële subsidietoekenning van € 40.484,62 voor fase 1 (nadere uitwerking plan van aanpak ten behoeve van GO/NO-GO pilot) van de pilot toegekend en uitgekeerd.

Digitaal bezwaar-platform

Achtergrond

Een belangrijke oorzaak van het onvoldoende functioneren van de bezwaarprocedure is dat deze is vormgegeven vanuit overheidsperspectief. Hierdoor is de procedure geconcentreerd op één vraag: is het besluit juist of moet het herzien worden? Dit is echter lang niet altijd de vraag waar de burger mee worstelt. Op dit moment bestaat er nog geen digitale ondersteuning in het laagdrempelig indienen van bezwaar vanuit burgerperspectief. Justice42 ontwikkelt vanuit dit perspectief digitale ondersteuning en richt zich daarbij in eerste instantie op gemeenten, maar het ontwikkelde platform zou ook door andere bestuursorganen (zoals UWV, SVB) kunnen worden gebruikt. In deze pilot wordt samengewerkt met de gemeenten Purmerend en Amsterdam. De pilot wordt in samenwerking met het programma Prettig Contact met de Overheid (PCMO) van het ministerie van Binnenlandse Zaken uitgevoerd.

Doel

Deze pilot realiseert een proof of concept, ook wel onderzoek naar de haalbaarheid van een digitaal platform voor ondersteuning van de bezwaarschriftprocedure vanuit het burgerperspectief. Het proof of concept zal bestaan uit een informatie- en diagnosetool en een bezwaarportal. De bedoeling is dat het platform de burger helpt bij het vinden van de meest geschikte reactie op de onvrede over een besluit van de overheid. Die reactie kan bestaan uit het maken van bezwaar. In dat geval biedt het platform de burger ondersteuning bij het opstellen van zijn bezwaarschrift. In een heel aantal gevallen verdient een andere aanpak de voorkeur, zoals het samen met de gemeente zoeken naar een alternatieve oplossing voor het probleem van de burger. Nodeloze bezwaren kunnen zo worden voorkomen. De bouw van een basisversie van het platform en de doorontwikkeling daarvan, zijn een mogelijk vervolg op deze pilot, maar maakt geen onderdeel uit van deze pilot. Een advies hierover wel.

Stand van zaken

De pilot is dit voorjaar afgerond met de oplevering van een proof of concept en een advies over de bouw van een basisversie van het platform, in eerste instantie rond bijstandsuitkeringen bij de gemeente. De betrokken pilotgemeenten zijn enthousiast over de bijdrage die het platform kan hebben in het laagdrempelig contact en de informele probleemoplossing voor burgers die met een besluit van de gemeente geconfronteerd worden waar zij het niet mee eens zijn.

Samen met het ministerie van BZK, de VNG en het interdepartementale programma WaU is verkend hoe aan de pilot een vervolg gegeven kan worden. Daaruit blijkt dat het zinvol is een vooronderzoek uit te voeren dat inzicht geeft in de wijze waarop het platform ontwikkeld, geïmplementeerd en gefinancierd kan worden, alvorens te besluiten om het platform te gaan bouwen. Een voorstel hiervoor wordt op dit moment geschreven.

Looptijd

Mei 2021 – februari 2022.

Aantal deelnemers

Nog niet aan de orde. Uiteindelijk alle burgers in Nederland.

Kosten

De kosten voor de pilot bedragen € 214.650,37.

Versterking samenwerking hJL en UWV

Achtergrond

Wanneer een burger zich bij het Juridisch Loket meldt met een vraag over (voorgenomen) besluiten en het uitblijven van een besluit van het UWV, kan de medewerker van het Juridisch Loket in de meeste gevallen geholpen worden door de informatie waarover die burger beschikt. Soms is het voor een betere advisering richting burgers echter beter om meer (achtergrond-)informatie te hebben vanuit het UWV. Het verkrijgen van deze informatie lukt niet altijd op tijd, waarna soms wordt doorverwezen naar een advocaat en/of bezwaar wordt gemaakt.

Doel

Deze pilot voorziet in het creëren van een rechtstreekse ingang voor het Juridisch Loket bij het UWV. De pilot is gericht op proactieve samenwerking en het verbeteren van informatie-uitwisseling tussen het UWV en het Juridisch Loket. Het doel is het laagdrempeliger oplossen van problemen die mensen ervaren met het UWV en waarvoor zij contact zoeken met het Juridisch Loket. De pilot richt zich op zaken met betrekking tot besluiten en het uitblijven van besluiten op een beperkt aantal rechtsgebieden: Werkloosheidswet, terugvorderingsbesluiten, herzieningsverzoeken (niet medisch), zaken met sanctiebesluiten en dagloonzaken. De juristen van het Juridisch Loket kunnen in zo'n situatie direct schakelen met het UWV. Daardoor worden burgers sneller en nauwkeuriger geholpen, bijvoorbeeld door direct een informele oplossing te realiseren of een betere uitleg te geven aan burgers over hun situatie. De proactieve samenwerking is ook gericht op het signaleren van en overleggen over de effecten en uitwerking van beleid en regelgeving, en op het ontwikkelen van een lerende omgeving waarin medewerkers van het UWV en het Juridisch Loket vroegtijdig met elkaar in gesprek gaan om te zoeken naar een oplossing en om het "doenvermogen" van burgers te versterken.

Stand van zaken

De uitvoeringsfase van de pilot is medio mei afgerond. Een evaluatie met de deelnemende partijen heeft plaatsgevonden en daaruit is geconcludeerd dat de pilot succesvol was. Het UWV en het Juridisch Loket hebben dan ook de intentie uitgesproken om de samenwerking voort te zetten, verder te professionaliseren en om de zaakstromen die in aanmerking komen voor de samenwerking uit te breiden. Deze intentie moet nog worden bekrachtigd door de besturen van respectievelijk het UWV en het Juridisch Loket. Een inhoudelijke juridische evaluatie wordt gepland voor eind juni. Daarnaast hebben zowel het UWV als het Juridisch Loket aangegeven de samenwerking (eerst in pilotvorm) op te willen starten met derde partijen. Voor het UWV betekent dit dat contact wordt gezocht met de FNV. Het Juridisch Loket wil ook graag met de IND en DUO tot een dergelijke samenwerking komen. Het deelprogramma Burgergerichte overheid ondersteunt bij het tot stand brengen van deze contacten en het vormgeven van die samenwerking.

Looptijd

Februari 2021 – mei 2022.

Aantal deelnemers

In totaal zijn er 101 casussen voorgelegd aan het Juridisch Loket. Daarvan bleken 72 casussen daadwerkelijk in aanmerking te komen voor de nieuwe werkwijze en voor overleg. In 49 gevallen van de 72 is de casus geheel of gedeeltelijk opgelost door contact tussen het Juridisch Loket en het UWV.

Kosten

Voor het opzetten van de samenwerking en de uitvoering van de samenwerking is € 25.760,- beschikbaar gesteld voor UWV. Het Juridisch Loket heeft haar werkzaamheden ten behoeve van deze pilot uit de reguliere begroting gefinancierd.

Link

Zie pagina's 16 – 18 uit de JenV-brede werkagenda:

[JenV-brede Werkagenda – jaarbericht 2021 | Jaarverslag | Rijksoverheid.nl](#)

Dit is een uitgave van het Programma
Stelselvernieuwing Rechtsbijstand van
het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

